

O'QITUVCHI VA TALABALAR O'RTASIDAGI RAQAMLI KOMMUNIKATSIYA

Ruziyev Axror Evatovich

*Axborot texnologiyalari va menejment universiteti "Pedagogika" kafedrasida
dotsenti*

Annotatsiya: *Raqamli kommunikatsiya sohasida o'qituvchilar va talabalar uchun maqola yozishning asosiy mavzusi "raqamli kommunikatsiya usullari, ularning ta'siri va ma'ruzalarini tahlil qilish" bo'lishi mumkin. Maqola esa ushbu mavzuga oid so'zlashadi va raqamli kommunikatsiya texnologiyalarini ta'lim jarayonida qanday qo'llash haqida tavsiyalar beradi. Maqolada internet, e-pochta, mobil ilovalar, ijtimoiy tarmoqlar va boshqa raqamli vositalar orqali o'quv jarayonini muvofiqlashtirishning afzalliklari, ularning ta'siri, o'qituvchi va talabalarning raqamli kommunikatsiya bilan qanday muloqotlarni amalga oshirishi va boshqalarini qanday foydalanishlari ko'rsatiladi. Maqola o'qituvchilar va talabalar uchun foydali bo'lishi kerak bo'lgan amaliy maslahatlarni taqdim etadi va ularni joriy rivojlanish doirasida qo'llash uchun yo'l ko'rsatadi.*

Kalit so'zlar: *Raqamli kommunikatsiya, amaliy maslahatlar, tezkorlik, virtual va kengaytirilgan reallik.*

Kirish:

Zamonaviy texnologiyalar va internet rivoji bilan ta'lim sohasida katta o'zgarishlar yuz berdi. O'qituvchi va talabalar o'rtasidagi raqamli kommunikatsiya ta'lim jarayonini yanada qulay va samarali qilish imkoniyatini yaratdi. Ushbu maqolada o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi raqamli kommunikatsiyaning ahamiyati, afzalliklari, qiyinchiliklari va kelajakdagi imkoniyatlari muhokama qilinadi.

Raqamli kommunikatsiyaning ahamiyati.

Raqamli kommunikatsiya ta'limda bir qancha muhim funksiyalarni bajaradi:

Ma'lumot almashish: O'qituvchilar va talabalar o'rtasida ma'lumotlar oson va tezkor almashadi. Bu esa ta'lim jarayonini samarador qiladi, chunki o'quvchilar tez-tez o'qituvchilardan yordam olishlari mumkin.

Ta'lim resurslaridan foydalanish: Internet va raqamli platformalar orqali turli xil ta'lim resurslariga kirish imkoniyati bor. Bu o'qituvchilarga darslarini boyitish, yangi materiallar kiritish va talabalarni qo'shimcha ma'lumotlar bilan ta'minlash imkonini beradi.

Interaktivlik: Raqamli kommunikatsiya ta'lim jarayonini yanada interaktiv qiladi. Video darslar, testlar, muhokama forumlari va boshqa interaktiv vositalar

o'quvchilarga faol ishtirok etish imkonini beradi va o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi.

Moslashuvchanlik: O'qituvchilar va talabalar o'rtasida moslashuvchan kommunikatsiya ta'lim jarayonini yanada sodda qiladi. Har qanday joy va vaqtda talabalar darsga qo'shilishi mumkin, bu esa o'rganish jarayonini shunchaki samarali qiladi.

Raqamli kommunikatsiya ta'limda bu funksiyalar bilan o'quvchi va o'qituvchilar o'rtasida samarali almashish, yangi bilimlarni o'rganish va ta'lim jarayonini yanada qulaylashtirish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu esa o'quvchilar uchun motivatsiya ko'rsatish, o'qituvchilar uchun esa darslarni sifatli ko'rsatish va o'rganishni yanada samarali qilishga yordam beradi.

Afzalliklari.

Tezkorlik:

Elektron pochta, messenjerlar va ta'lim platformalari orqali ma'lumotlar tezda yetkaziladi. Bu esa talabalar va o'qituvchilarga vaqtni tejash imkonini beradi. Masalan, bir email orqali bir qator masala yoki dars haqida xabar yetkazish mumkinligi, bu esa urg'u vaqtning samarali ishlatilishiga imkon beradi.

Keng qamrov:

Raqamli vositalar yordamida turli mamlakatlardagi talaba va o'qituvchilar birlari bilan bog'lanib, tajriba almashishlari mumkin. Bu esa global ma'rifat almashishiga imkon beradi va bir mamlakat talabasi boshqa mamlakatdagi o'qituvchilar bilan o'z bilimlarini o'stirishi, ta'lim sohasida boshqa mamlakatlardagi yangiliklarni o'rganishi imkonini beradi.

Interaktivlik:

Videodarslar, onlayn testlar va muhokama forumlari ta'lim jarayonini yanada interaktiv qiladi. Bu esa talabalar ishtirokini oshiradi va o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Misol uchun, o'quvchilar onlayn testlar orqali o'zlarining bilim darajalarini tekshirishlari, muhokama forumlarida fikrlarini o'zgartirishlari va boshqalar bilan fikr almashishlari mumkin.

Bu funksiyalar barcha o'quvchilarni va o'qituvchilarni turli imkoniyatlar bilan ta'minlaydi, shuningdek ta'lim jarayonini yanada qulaylashtiradi va o'stirish imkonlarini kengaytiradi. Qiyinchiliklar.

Texnik muammolar: Internet sifati yoki texnik vositalarning yetishmasligi ba'zan ta'lim jarayonini qiyinlashtiradi.

Diqqatni jamlash muammolari: Onlayn darslar davomida talabalar diqqatni jamlashda qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin, bu esa ta'lim sifati pasayishiga olib kelishi mumkin.

Boshqaruv va monitoring: O'qituvchilar uchun talabalarning faoliyatini monitoring qilish va nazorat qilish qiyinlashadi.

Kelajakdagi imkoniyatlar.

Sun'iy intellekt va avtomatizatsiya:

Sun'iy intellekt yordamida ta'lim jarayonini individuallashtirish va talabalarning o'zlashtirishini kuzatish imkoniyatlari yanada kengayadi. Misol uchun, talabalar o'zlarining o'qish xisobini, bilim darajasini, qiziqishlarini va kuchli va qusurlarini o'rganadigan maxsus dasturlar orqali o'zlarini rivojlantirishlari mumkin.

Aynan, sun'iy intellekt (SI) ta'lim sohasida individuallashtirish va o'zlashtirishning muhim texnologiyasi bo'lib, bir necha muhim funksiyalarni bajaradi:

Shaxsiy O'qish Yordamchilari: Sun'iy intellekt yordamida yaratilgan shaxsiy o'qish yordamchilari talabalarning o'qish xisobini, o'quv jarayonlarini va o'zlashtirishlarini monitor qiladi. Masalan, bir talabaning o'qish xisobi, ma'lumotlarni tez yodlab olishi, ilmiy va maxsus mavzular bo'yicha bilim darajasini oshirish imkonini beradi.

Maxsus Ta'lim Tizimi: Sun'iy intellekt yordamida maxsus ta'lim tizimlari, talabalar bilan faol aloqani ta'minlash, ularning qiziqishlarini va kuchli tomonlarini aniqlash va ularni shaxsiy o'rganish yo'nalishida yo'lga qo'yimoqda. Bu maxsus dasturlar talabalar uchun shaxsiy va maslahatli ta'lim tajribasini taqdim etishda muhim rol o'ynaydi.

Monitoring va Diqqatni Jamlash: Sun'iy intellekt yordamida monitor qilish, o'qituvchilar va tadbirlar jadvalini o'zgarishlarga ko'ra moslashtirish, talabalarning faoliyatlarini monitoring qilish imkonini beradi. Bu esa har bir talabaning o'zlashtirishini kuzatish va ularni muvaffaqiyatga yetkazishda yordam beradi.

Muvofiqlik Analizi: SI tahlil qiladi va talabalarning o'rganish jarayonidagi muvofiqliklarini aniqlab chiqadi. Bu esa o'qituvchilarga har bir talabaning qanday o'rganayotganligini va qaysi maydonlarda ko'proq yordam talab qilishini tushunishga imkon beradi.

Shaxsiy Ta'lim Yo'nalishlari: SI maxsus dasturlar yordamida har bir talabani o'zlashtirish yo'nalishida yo'lga qo'yadi. Misol uchun, bir talaba o'zini o'zlashtirishni davom ettirish yo'nalishida yoki yangi bilimlarni o'rganish yo'nalishida maxsus yo'l ko'rsatish imkonini beradi.

Shuningdek, sun'iy intellekt bilan yaratilgan maxsus ta'lim dasturlari talabalarning o'zlashtirishlarini kuzatish, tahlil qilish va ularni shaxsiy tarzda o'rgatishda yordam beradi. Bu esa ta'limni yanada samarali va boshqaruvchi qiladi, talabalarning yangi bilimlarni o'rganish va rivojlantirishiga imkon beradi.

Virtual va kengaytirilgan reallik:

Virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari ta'lim jarayonini yanada jonli va interaktiv qilishga yordam beradi. Misol uchun, virtual laboratoriyalar, 3D modelleash va simulatsiyalar o'quvchilarga ilmiy materiallarni o'rganishda va mustaqil dasturlar yaratishda yordam beradi.

Virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari ta'lim sohasidagi jonli va interaktivlikni oshirishda aham rol o'ynaydi. Ularning bir necha muhim foydalari mavjud:

Virtual laboratoriyalar: Bu texnologiyalar o'quvchilarga ilmiy materiallarni o'rganishda va tadqiqotlar o'tkazishda yordam beradi. Misol uchun, kimyo va fizika laboratoriyalari o'quvchilar uchun virtual o'rganish jarayonini oshiradi, ularning o'quv mashg'ulotlarini amaliy ravishda o'tkazishlari va nazariy bilimlarni amaliyotda mustaqil o'rganishlari mumkin bo'ladi.

3D modelleash: Bu texnologiyalar ilmiy konseptlarni va materiallarni vizual o'rganishda yordam beradi. Misol uchun, biologiya darslarida 3D modelleash o'quvchilarga organizmlarni, huquqlarni va tuzilmalarni vizual ravishda ko'rish, tushuntirish va o'rganish imkonini beradi.

Simulatsiyalar: Simulatsiya dasturlari o'quvchilarga mustaqil dasturlar yaratishda yordam beradi. Masalan, mashina ishlab chiqarish darslarida simulatsiyalar avtomobillarni tuzish va ularga to'shning bir qismini yozishni o'rganish uchun samarali vosita bo'lib, o'quvchilar uchun amaliy mashqni bajarishda o'zlarini rivojlantirish imkonini beradi.

Bular bilan birga, virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari o'quvchilarni o'rganishda qiziqarli va interaktiv jarayonlarni taqdim etadi. Ular o'quvchilarning nazariy bilimlarni amaliy ravishda mustaqil o'rganishini ta'minlaydi va ta'lim jarayonini yanada samarali va jonli qiladi.

Blockchain texnologiyalari:

Blockchain texnologiyalari talabalarning o'quv natijalarini saqlash va kuzatish uchun xavfsiz va o'zgarishsiz platformalar yaratadi. Bu esa o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi ma'lumot almashish va ta'lim natijalarini nazorat qilishni yanada samarali va ishonchli qiladi.

Bu texnologiyalar ta'lim sohasidagi yangi imkoniyatlarni ochadi va ta'lim jarayonini yanada samarali qilishga yordam beradi. Ularni to'g'ri va foydali shaklda qo'llash, ta'lim sohasidagi innovatsion yondashuvni yanada rivojlantirishga yordam beradi.

Xulosa:

O'qituvchi va talabalar o'rtasidagi raqamli kommunikatsiya ta'lim sohasida yangi imkoniyatlarni ochib beradi. U nafaqat ta'lim jarayonini samarali va qulay qiladi, balki talabalar va o'qituvchilar uchun yangi ta'lim imkoniyatlarini ham taqdim etadi. Shunga qaramay, raqamli kommunikatsiyaning qiyinchiliklarini yengib o'tish uchun zamonaviy texnologiyalarni to'g'ri qo'llash va ulardan samarali foydalanish muhimdir. Raqamli kommunikatsiya kelajak ta'limi uchun katta istiqbollarga ega bo'lib, uning rivojlanishi va takomillashishi davom etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://cyberleninka.ru/article/n/raqamli-texnologiyalardan-talim-jarayonlarida-foydalanish>

"НАДЕЖДА НАЦИИ"

МЕЖДУНАРОДНЫЙ КОНКУРС НАУЧНЫХ РАБОТ

2. https://www.researchgate.net/publication/357368483_RAQAMLI_TEXNOLOGIYALAR

3. <https://cyberleninka.ru/article/n/oliy-talim-jarayonida-raqamli-texnologiyalardan-foydalanish-talabalar-bilimini-transformatsiyalash-tendensiyasi-sifatida>

